

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izjema: nedelje in praznika. — Inzerati do 30 petih vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tuzemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 6.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Francija in Jugoslavija:

Knez namestnik Pavle v Parizu

Na povabilo predsednika francoske republike se je na povratku iz Londona ustavil v Parizu, kjer ima razgovore s francoskimi državniki

Pariz, 28. maja. r. Nj. Vis. knez namestnik Pavle se je na povratku s kronarskih svečanosti v Londonu na povabilo predsednika francoske republike Lebruna ustavil v Parizu, kjer ostane par dni. Na kolodvoru so mu privedli svečan sprejem.

V četrtek je Nj. Vis. knez namestnik obiskal predsednika republike Lebruna. Sprejet je bil z vsemi vladarškimi častmi. Pri tej priliki sta imela knez-namestnik in predsednik francoske republike Lebrun nad eno uro trajajoč razgovor. Nato je bilo v Elizejski palači na čast knezu-namestniku prirejeno kosilo, ki so se ga udeležili člani francoske vlade in mnogi drugi odličniki. Popoldne ob 16. je knez-namestnik sprejel v avdienci francoskega ministrskega predsednika Leona Bluma.

Pariz, 28. maja. AA. Današnji »Or-

dre« objavlja članek o bivanju kneza namestnika Pavla v Parizu. V Parizu se je razgovarjal z voditelji francoske politike o položaju v Srednji Evropi, posebno pa o odnosih med Francijo in Jugoslavijo. Ugodni jugoslovanski državnik se je že v Londonu dvakrat sestel z Yvonom Delbosom in je gotovo voditeljem francoske politike razložil podrobno jugoslovansko zunanjo politiko in pravi pomen prijateljske pogodbe, ki jo je Jugoslavija podpisala z Bolgarijo in Italijo. Težišče te politike je gotovo v zamisli kneza namestnika Pavla in vlade dr. Milana Stojadinovića. da se pomiri tisti del Evrope, ki je včasih prizadejal hude skrbi mednarodni politiki. Prav nič ni mogoče zamisliti Jugoslaviji, zakaj se to ni zgodilo že poprej, ker je Jugoslavija stalno vodila zunanjo politiko dobrega sosedstva in iskrenega so-

delovanja z vsemi evropskimi državami. Najboljši dokaz za to je pač, da je Jugoslavija takoj pohitela in sklenila te pogodbe takoj, ko se je nudila ugodna prilika, da vpostavi pristrane odnose z dvema sosedama, s katerima je imela včasih hude težave. Pri vseh teh pogajanjih je knez Pavle gotovo igral odločilno vlogo in tako zopet dokazal svojo modro in realistično politiko. Prav gotovo ga je pri tem podpiral dr. Stojadinović, ki se je tako v notranji kakor tudi zunanji politiki izkazal kot odlični državnik in subtilen diplomat. Ali še moramo omeniti veliko vlogo, ki jo je knez namestnik Pavle igral po smrti svojega bratranca kralja Aleksandra, ko je vsa država bolesto čutila, da je izgubila svojega voditelja in to ravno v trenutku, ko so se zbirali mrčni oblaki okoli Jugoslavije.

Do odpoklica prostovoljcev iz Španije še ne bo prišlo tako hitro

Glavne težave so z brezdomovinskimi komunisti in antifašisti, ki se nimajo kam umakniti

London, 28. maja. o. V zvezi zasedanjem londonskega odbora piše »Morning Post«, da so angleški vladni krogi mnenja, da za umik prostovoljcev iz Španije niti ni potreben pristane generala Franca, čeprav bi Anglija želela, da se to vprašanje uredi v sporazumu. Glavno je, da pristane Italija in Nemčija na umik svojih vojaških kontingentov iz Španije. Temu se tudi general Franco ne bo mogel upirati. Po informacijah angleških vladnih krogov tudi Mussolini ni več tako navdušen za generala Franca, kakor je bil sprva, in se ne misli še bolj angažirati v Španiji. Zmag generala Franca postaja vedno bolj dvomljiva, čim dalje traja španska državljanska vojna. Glavne težave glede umika prostovoljcev so na strani valencijske vlade, ki je v načelu pristala na ta predlog.

težave pa povzroča dejstvo, da se bore na njeni strani med prostovoljskimi formacijami po večini brezdomni komunisti in antifašisti, ki se nimajo kam umakniti. Za te ljudi bi se morala ustanoviti posebna taborišča, kar pa je seveda združeno z velikimi težavami in stroški. Na drugi strani demokratične države, kakor so Anglija, Francija in Čehoslovaka tudi nimajo tako točne kontrole nad svojimi državljani, kakor jih imata Nemčija in Italija. Vsi ti problemi so tako težko rešljivi, da je do sporazuma glede umika prostovoljcev iz Španije še precej daleč. Kljub temu sta Anglija in Francija trdno odločeni, nadaljevati to akcijo v prepričanju, da bo na ta način najprej prišlo do likvidacije španske državljanske vojne.

Ogorčenje Italije zaradi »Bele knjige«

Španske trditve označuje italijanski tisk za izmišljotino in falzifikate

Rim, 28. maja. o. Bivši španski zunanji minister Del Vayo, ki prisostvuje kot glavni delegat valencijske vlade zasedanju sveta Društva narodov, je danes objavil že prej napovedano »Belo knjigo« valencijske vlade, ki vsebuje podrobne podatke in dokaze o tem, da so tuje države pošiljale v Španijo svoje vojske, da bi se na strani španskih upornikov borili proti zakoniti španski vladi. Valencijska vlada je sprva nameravala vse to v posebni noti predložiti Društvu narodov obenem z obtožbo dotičnih držav ter zahtevati, naj Društvo narodov v smislu določb svojega pakta proti tem državam izjavi sankcije. Ker ni prišlo do tega predvsem zaradi pritiska Francije in Anglije, ki ne želita, da bi se s takimi medsebojnimi obtožbami med posameznimi državami mednarodni položaj že bolj poostri, — je sedaj Del Vayo objavil te podatke in dokumente na lastno pest. »Bela knjiga« vsebuje celo vrsto fotografij, dokumentov in izjav ujetih vojakov in razna druga dokazila za trditve valencijske vlade. Objava te knjige je izzvala v rimskih krogih silno ogorčenje. Vsi današnji listi zelo ostro zavračajo trditve valencijske vlade in jih označujejo za falzifikat, zlasti, v kolikor se tiče-

jo Italije. Zlasti zavračajo listi trditve, da je Italija pošiljala generalu Francu na pomoč vojske iz Abesinije in da so bili med temi vojski celo abesinski domačini, ki so jih nasilno rekrutirali. Italijanski listi se pridružujejo protestu generala Franca, da se zastopnikom valencijske vlade ne bi smel več dovoliti dostop v palačo Društva narodov, češ da so samovoljno postavili oblastniki, ki so zagrešili neštete zločine. Nerazumnost teh trditev je po mnenju italijanskih listov dokazana tudi s tem, ker so ženevski krogi odklonili sprejem teh »dokazov« kot diplomatske dokumente, ki naj bi služili za nadaljnje postopanje.

Zeneva, 28. maja. AA: Danes ob 17. uri bo pred svetom DN španski delegat del Vayo razložil dogodke v Španiji. Španska vlada v Valenciji misli poslati še dopolnila k »Beli knjigi«.

Posredovanje Vatikana

Pariz, 28. maja. o. »Figaro« poroča, da je Vatikan poslal v Španijo svojega posebnega odposlanca markiza Magasa, ki naj pri generalu Francu prouči možnost za sklenitev premirja.

Rim in Berlin na razpotju?

Senzacionalne ženevske informacije o nesoglasju med Italijo in Nemčijo zaradi Španije

PARIZ, 28. maja tr. Posebni poročevalci pariškega »Oeuvra« poročajo iz Ženeve, da se v tamošnjih diplomatskih krogih mnogo govori o nesoglasju, ki je nastalo med Rimom in Berlinom, ker se je Nemčija na angleško intervencijo izjavila pripravljeno umakniti svoje čete in prostovoljce iz Španije. Po ženevskih informacijah je poslal Mussolini Hitlerju nujno brojavko, v kateri ga opozarja na to, da sta se svojetasno dogovorila, da se bosta obe avtoritativni državi, Italija in Nemčija, v vseh svojih diplomatskih akcijah medsebojno podpirali. S takim postopanjem pa Nemčija krši ta dogovor. Nadalje poročajo omenjeni list, da je neka odlična politična osebnost v krogih Društva narodov izrazila stalni italijanski delegaciji v Ženevi svoje zadovoljstvo, da Italija redno plačuje svoje prispevke za Društvo narodov. Nato je italijanski zastopnik izjavil: Ne mislimo zapustiti Društva narodov. Če bi to storili, bi se Nemčija takoj vrnila

v Ženevo in Italija bi bila potem resnično popolnoma izolirana v Evropi.

Izpustitev ujetih angleških prostovoljcev

Salamanca, 28. maja. o. Na ponovno intervencijo angleške vlade je general Franco danes odredil, naj izpušče na svobodo 50 angležev, ki so jih ujeli v zadnjih bojih in ki so se borili na strani republikanskih čet. Te Angleže bodo odpredali do meje in jim nato prepustili svobodno izbiro, da se vrnejo v svojo domovino.

Francosko potniško letalo sestreljeno

Pariz, 28. maja. AA. Donedleže so španska nacionalistična letala v pokrajini Sopenale sestrelila francosko letalo družbe »Air Pyrénées«, ki je držalo promet med Bayonom in Bilbao. To se je zgodilo med nacionalističnim letalskim napadom na Bilbao,

Pilot francoskega letala je nevarno ranjen, prav tako tudi neki potnik. Letalo je delno razdejano.

Francova križarka uničena

Gibraltar, 28. maja. z. V Cadix je priplula davi Francova križarka »Baleares« hudo poškodovana. Ladja se komaj drži na vodni površini in je postala neuporabna. Ves sprednji del je razdejan. Izgleda, da je zadelo več letalskih bomb. Podrobnosti dosedaj še niso bile objavljene.

Smrtna obsodba tretjega nemškega letalca

Salamanca, 27. maja. o. Po vesteh iz Bilbao je bil danes tam obsojen na smrt tudi tretji nemški pilot, Ernst Wanderer, ki je izpovedal, da je prišel v Španijo po zračni poti, da pa ni sodeloval pri bombardiranju Guernice in drugih neutrinih baskovskih mest.

Mussolini za omejitev oboroževanja

London, 28. maja. o. V zvezi s predlogi, da naj bi prezident Roosevelt sklical novo svetovno gospodarsko konferenco, odnosno konferenco za omejitev oboroževanja, objavljajo današnji listi Mussolinijevo izjavo, ki je zbudila v angleški javnosti precejšnjo pozornost. Mussolini naglašja, da nobena država ne bo mogla vzdržati sedanjega tempa oboroževanja in da bodo doživele bankrot vse države, ki se sedaj s tako naglo oborožujejo. Oboroževalno tekmovanje lahko dovede samo do nove vojne ali pa do še hujših gospodarskih konfliktov med državami. Oboroževanje požira tako ogromna finančna sredstva, da mora neizogumno uprasti gospodarstvo in dovesti do silne brezposelnosti, kar pa vodi v nove revolucije in pokrete. Italija, Anglija, Francija, Nemčija in Poljska bi se lahko sporazumele glede primerne omejitve oboroževanja, kar bi brez dvoma zelo pripomoglo k poplavljanju sedanjega mednarodnega napetosti.

Napredovanja v poštni službi

Beograd, 28. maja. AA. Imenovani so v poštni službi: za inspektorja 5. skupine: pri pošti v Zalcu Drakulic F. Franciška, pri pošti Ljubljana I. Prah B. Franc. za višje kontrolorje 6. skupine pri pošti Ljubljana I. Stubic J. Olga in Kunc D. Marija, pri pošti Maribor II. Plase J. Maks, za uradnike 8. skupine pri pošti Ljubljana I. Vojska J. Ivan, za uradniškega pripravnika pri pošti Ljubljana I. Ambrožič B. Josip, za uradniškega pripravnika pri pošti Maribor II. Zupan P. Edvard, pri pošti v Marenbergu Košir A. Stanko, za zvančnika 1. skupine pri pošti v Mariboru II. Rakar J. Karel, pri pošti v Senni Perušek J. Anton, za zvančnika nadzornika brzojavnih in telefonskih prog 1. skupine pri tretjem ptt. odseku v Ljubljani s sedežem v Litiji Ković A. Valentin, za služitelja 1. skupine pri pošti Ljubljana I. Sirmik R. Rok.

Premestitev

Beograd, 28. maja. AA. Premestitev je kot kontrolor mer k okrajnemu načelnstvu v Križevcih Josip Zlatarić, doslej v Ljubljani.

Žrtve neurja na Čehoslovakiem

Praga, 28. maja. AA. Na Čehoslovakiem je divjala večeraj popoldne huda nevihta. Strela je ubila 8 ljudi, več pa jih je ranjelih.

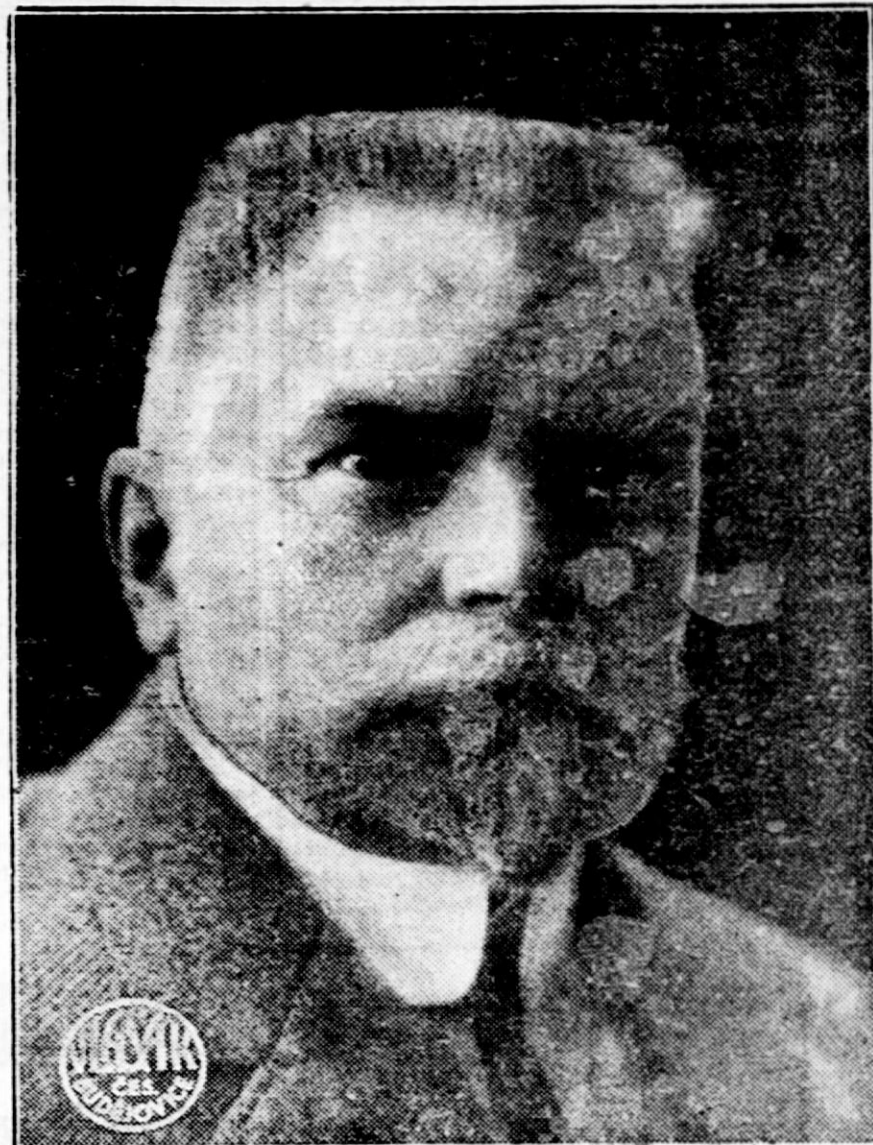
INOZEMSKÉ BORZE

Curih, 28. maja. Beograd 10. Pariz 19.545. London 21.61. New York —. Bruselj 73.875. Milan —. Amsterdam 240.45. Berlin 175.55. Dunaj 81.45 — 81.80. Praga 15.24. Varšava 83. Bukarešta 3.25.

Dr. Karel Kramář

V sredo, 28. maja je preminil v Pragi znameniti čehoslovanski državnik dr. Karel Kramář, predsednik stranke narodnega edinstva. Bolehal je že več tednov, vendar pa ni nihče pričakoval tako naglega konca. Vse do zadnjega se je zanimal za dogodke v političnem življenju. Še dan pred svojo smrtjo je sprejel glavnega tajnika stranke, ki mu je podal obširno poročilo o vseh važnejših dogodkih in sprejel njegova navodila. Zadnji noč je prebil popolnoma mirno. Prebudil se je ob 3. zjutraj uro, nato pa je zopet mirno zaspal in brez bolečin izdihnil.

Pokojni dr. Kramář je bil eden najvišjih predstavnikov čehskega narodnega pokreta. Njegovo ime je bilo znano širom vse nekdanje Avstro-ogrske in izven nje, kjer so poznali dr. Kramářa kot predstavnika žilave borbe čehoslovškega naroda za osvoboditev in ujedinitve. Kot sin bogatih staršev se je izvrstno pripravil za svoje politično delovanje in že v mladih letih stopil na politično poprišče. Bil je glavni nosilec vseslovanke ideje in kot tak trn v peti nekdanjim avstrijskim mogotcem. Zaradi njegovega odločnega nastopa za pravice slovenskih narodov so ga obsodili celo na smrt. Le slučajno ušel visilicam in ko je po prevratu zapustil avstrijske ječe, se je z vso vnetostjo vrnil na delo za ureditev samostojne čehoslovške države. Branil je njene interese na mirovni konferenci in kot prvi ministrski predsednik CSR položil temelje bodočemu napredku in razvoju svoje domovine.

V povojnih letih je doživel mnogo razočaranj in se je ločil od svojih prejšnjih sooborov. Do zadnjega zvest svojim idejam ni mogel preločiti razmer v Rusiji, ki jo je slej ko prej smatral za mater Slovanstva. Slovanstvo je postavil celo nad svojo domovino. V borbi za Slovanstvo je napravil mnoge usluge tudi nam Jugoslovancem, ki bomo zaradi tega ohranili dr. Karmara Kramářa v trajnem in častnem spominu!

Slava dr. Kramářa!

Baldwin — Earl of Belwey

Danes dopoldne je Baldwin odstopil — V vladi napovedujejo senzacionalne spremembe

London, 28. maja. z. Ministrski predsednik Baldwin je večeraj brez posebnega slovesa zadnjič prisostvoval seji spodnje zbornice. Danes dopoldne ob 9.15 se je podal v buckinghamsko palačo, kjer je v svečani avdienci izročil kralju Juriju svojo ostavko kot ministrski predsednik in ob enem ostavko celotne vlade. Pri tej priliki ga je kralj odlikoval z najvišjim angleškim odlikovanjem in ga povzdignil v plemiški stan. Podelil mu je naslov earla ter pridevek po njegovem volilnem okraju Belwey, ki ga je zastopal v spodnji zbornici nepretrgoma skozi celih 30 let.

S tem je otvorena kriza vlade, ki se je že dolgo napovedovala. Takoj za Baldwinom je kralj sprejel finančnega ministra Neuvilla Chamberlajna, ki ga je Baldwin predlagal za svojega naslednika in mu poveril mandat za sestavo vlade. Dočim se je

doslej zatirjalo, da v vladi ne bo večjih sprememb, so se danes razširile govorice, da bodo spremembe mnogo dalekosežnejše, kakor se je prvotno mislilo. Notranji minister bi imel postati sedanjí mornariški minister Samuel Hoare, ki velja za osebnega prijatelja novega angleškega premijera in čegar vpliv v vladi bi se s tem znatno povečal. Za mornariškega ministra naj bi bil po teh vesteh določen sedanjí državni podtajnik zunanjega ministrstva Plymouth, ki je obenem predsednik londonskega odbora za nevroševanje. Iz vlade bo izpadel tudi dosedanjí vojni minister Duf Cooper, njegovo mesto pa bo zavzel dosedanjí prometni minister. Dosedanjí minister pravde lord Halifax bo postal namesto Macdonalda predsednik lordov. Imenovanje Hoareja za notranjega ministra je zbudilo v političnih krogih največjo senzacijo.

Madžarska in Mala antanta

Kanya o pogojih za sodelovanje Madžarske z državami Male antante

Budimpešta, 28. maja. w. Zunanji minister Kanya je pred razpravo o proračunu zunanjega ministrstva v poslanski zbornici podal ekspozice, v katerem se je obširno bavil z položajem v Evropi. Večji del njegovih izjav je bil posvečen odnosom Madžarske do držav Male antante. Poudaril je, da se je zunanji politični položaj Madžarske v zadnjem času zboljšal, kar pa še od daleč ne pomeni, da je Madžarska zaščitena prot vsem možnostim. Oslabitev samovlade Male antante v Podunavju je zboljšala okoliščine za zblizanje. Madžarska gre v svoji pripravljenosti do skrajne meje ter skuša zbuditi voljo za pogajanja z Malo antanto. Trditve, da hoče Madžarska zblizanje vezati na težke pogoje, ne drži. Madžarska ne postavlja nobenih pogojev, temveč samo to, da Mala antanta izpolni svoje po pogodbah prevzete obveznosti. Suverenost Madžarske, ki izvira iz duha in besedila pakta o Društvu narodov, se mora brezpogojno in brez kakršne koli kompenzacije priznati. Meseca decembra 1. 1932 načelno objavljena enakopravnost Madžarske se mora izvesti tudi praktično. Položaj madžarskih manjšin je postal osrednji problem. Brez rešitve tega vprašanja po intencijah obstoječih pogodb ni mogoče pričakovati resnih pogajanj ali zblizanja sploh. Ako je sploh govora o madžarskih pogojih, se nanašajo le na to, da mora zblizanje na gospodarskem ali po-

litičnem polju v vsakem pogledu ustrežati rimskim protokolom. Kanya je zaključil svoja izjavljanja z izrazom upanja, da Mala antanta ni povsem izgubila politične uvidnosti in da ne bo nadaljevala borbe proti naravnemu razvoju, ki se ne da ustaviti. Vsekakor bo Madžarska svoje mirovljubne namene tudi dalje skušala izvesti z miroljubnimi sredstvi.

Rockefellerjev pogreb

Cleveland, 28. maja. AA. Havas: Pogreba pokojnega Johna D. Rockefellerja se je udeležilo komaj 100 oseb. Grobnico bo skozi tri mesece noč in dan stražila posebna straža.

Velika stavka v Ameriki

Newyork, 28. maja. AA. Havas: Iz Youngtowna poročajo, da je tam začelo stavkati 70.000 delavcev v železarski industriji. V bližnjih državah so tovarne morale omejiti delo. Incidentov še ni bilo.

Henleinova pritožba zavrnjena

Zeneva, 28. maja. b. Odbor trojice za manjšinska vprašanja je razpravljal te dni o Henleinovi pritožbi na Društvo narodov proti čehoslovski vladi in je splošno u-

VIHOR

VELIKI FRANČOSKI SLAGER PO
ISTOIMENSKEM GLEDALISKEM KO-
MADU HENRYJA BERNSTEINA.

REZJA: Marcel Lherbier, v glavnih vlogah: Charles Boyer, Gaby Marlay, Michel Simon in drugi.

Premiera v soboto v kinu Matici.

DNEVNE VESTI

— General Aleksa Stojšić umrl. V Beogradu je umrl v sredo zvečer upokojeni divizijski general Aleksa Stojšić, junak s Kaimakčalanu in pomočnik komandanta armije v Azgrebu. Pokojnega generala se bo spominjali tudi mnogi ljubljani, saj je bil svojčas poveljnik vojnega okroga v Ljubljani. Kot poveljnik 17. pešpolka je bil na Kaimakčalanu težko ranjen. Njegov pogreb bo danes dopoldne.

— Zahteva po decentralizaciji podeljevanja uvoznih dovoljenj. V sredo je bila v Beogradu končana konferenca trgovskih zbornic. Ob zaključku konferenca je bila sprejeta obširna resolucija o vplivu države na trgovino. V resoluciji se naglašajo potrebe po pravnih predpisih in odločanju favoriziranja državnih gospodarskih podjetij. Glede izvozne trgovine smatrajo zbornice, da je treba privatni iniciativi vrniti čim večjo svobodo dela, glede devizne politike pa znatno olajšanje plačilnega prometa z določanjem stalnih tečajev valut onih držav, s katerimi imamo ključne spoznanje. Glede uvozne trgovine zahtevajo komore decentralizacijo podeljevanja uvoznih dovoljenj potem podružnice Narodne banke.

— Seja banovinskega odbora za strokovne nadaljevalne šole bo v soboto 29. t. m. ob 9 uri dopoldne v konferenčni sobi trgovske akademije v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika. 2. Citiranje zapisnika II. seje odbora. 3. Odgovor na mnenja in podajanje predlogov v strokovnostnih vprašanjih in predmetih. 4. Slučajnosti. Pri tretji točki se bo razpravljalo o reformi reorganizacije strokovnega nadaljevalnega šolstva pri nas. Za to šolstvo nimamo nobenih strokovnih knjig in potrebnih učnih pripomočkov za učiteljevo. O tem sta zadnja vaješka anketa v Delavski zbornici in zbornica TOI razpravljali, da je treba strok. nadalj. šolstvu pomagati, da bo kaj več koristilo naraščanju.

ki v določenem roku, izgube, v kolikor se niso sporazumeli s svojimi dolžniki v smislu čl. 5. § 24 finančnega zakona za leto 1937-38 pravico zahtevali te dolgovce od svojih bivših dolžnikov.

KINO IDEAL

Lumpaci Vagabundus

Paul Hörbiger, Heinz Rühmann
v veseli komediji

Danes ob 16., 19. in 21.15 uri.

— Podružnica hrvaškega kulturnega društva »Napredak« v Mariboru. Tudi v Mariboru, kjer živi okrog 800 Hrvatov, je bila včeraj ustanovljena podružnica hrvaškega kulturnega društva »Napredak«. Predsednik ljubljanske podružnice, H. Herazin je v p. gov. govoru čestital novi podružnici želeč obilo uspeha. Za predsednika podružnice je bil izvoljen industrijec g. Drago Paljaga.

— Aktivnost naše trgovinske bilance. Razvoj naše zunanje trgovine je letos zelo poveljen. Izvoz se je povečal v prvih šestih mesecih v primeru z letom 1936 za 70%. V prvih mesecih tekočega leta je bila naša trgovinska bilanca aktivna za 334.6 milijonov, dočim je bila lani v tem času pasivna za 264.3 milijone.

— Putnik v Ljubljani priredi sledeče izlete z avtobusi: 6. junija enodnevni izlet v Trst. Odhod ob 6h jutraj. Cena vožnji in preiskrba potnega lista Din 145.— od 12. do 14. junija izlet v Benetke in Padova in obisk Postojnske jame. Cena za vožnjo, prehrano, prenočišče, vstopnica v Postojnsko jamo, vodič v Benetkah in preiskrba potnega lista Din 515.—. Cena brez vstopa v Postojnsko jamo Din 495.—. 13. junija izlet z avtobusom v Zupanovo jamo s kosilom Ponovi Vasi za ceno Din 48.—. 6. junija izlet z avtobusom v Dobro čez Celje in Soštanj in nazaj čez Celje s kosilom v Dobro za ceno Din 95.—. Vse informacije v bilietarnicah »Putnika« v Ljubljani.

— Ali se nam obetajo boljši časi? Tako se bodo vpraševali obiskovalci spomladanske ljubljanske velesejme pri ogledovanju vseh krasot, novosti in najpraktičnejših izumov na impozantni razstavi najraznovrstnejših avtomobilov. Doma smo res pesimisti, toda bogate inozemske avtomobilске tovarne že morajo vedeti, da se bo pri nas tudi glede cest obrnilo na bolje, drugače ne bi bile za razstavo priglasile tako ogromne izbire osebnih in tovornih voz ter motornih koles. A tudi kolesarje bo mnogovrstna izbira navadnih koles navdala s skrajno že izgubljenim upanjem, da se bodo v kratkem vozili po gladkih tlakovanih cestah.

— Narodnoobrambni sklad »Braniborac« Drž. II. dekl. ljudska šola viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Mariboru, Din 40; dr. ljudska šola v Ravnici, 88.50 Din; dr. ljudska šola, Sv. Peter v Sav. dolini, 93.25 Din; dr. ljudska šola, Kranjska gora, 51 Din; dr. ljudska šola, Črnomelj, 20.50 Din; I. dr. dekl. ljudska šola, Ljubljana, 120 Din; dr. ljudska šola v Metliki, 80 Din; dr. ljudska šola v Trebnju, 34 Din; dr. ljudska šola, Reka nad Laškim, 21.50 Din; dr. ljudska šola, Jurkloster, 15 Din; dr. ljudska šola, Pragersko, 27.75 Din; dr. ljudska šola, Bevke, 49 Din; dr. ljudska šola, Borovnica, 153.50 Din; dr. ljudska šola, Gornji grad, 79.25 Din; dr. ljudska šola, Zabnica, 51.50 Din; dr. ljudska šola, Videm Dobropolje, 72 Din; dr. ljudska šola, Sv. Barbara v Halozah, 61.25 Din; dr. ljudska šola v Mozirju, 77 Din.— Mladina pokazala, da se zaveda svoje zgodovinske naloge, hvala!

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večina jasno in toplo vreme, možnost krajevnih neviht. Svoji proli večer je deževal v Ljubljani in smo imeli 14.8 mm padavin. Najvišja temperatura se znašala v Zagrebu in Splitu 29, v Ljubljani 28.4, v Skoplju 25. Davi je kazal barometer v Ljubljani 768, temperatura je znašala 14.

— Pohodni gojenec. Iz Deškega vzgajališča v Mostah je pobegnil pred dnevi 13letni gojenec Franc Korosec, iz Ličnice pri Locha v konjskem okraju. Fant je šibke postave, okroglega obraza, kostanjevih las

in rjavih oči. Na čelu ima brazgotino in nosi temno ponošeno obleko.

— Zasedovanje vlomelec. Policijska uprava je prejela iz Dubrovnika brzojavno obvestilo, da je tam vlomil v hotel »Imperial« nekaj Rajko Djurovič, po poklicu zasebni uradnik, star 24 let. V hotelu se je polastil dveh kreditnih pisem eno na 4000 dolarjev, drugo na 6000 italijanskih lir. Dalje je odnesel dva čeka po 30 dolarjev in 150 lir ter 600 din gotovine. Djurovič je najbrž pobegnil nekam v Slovenijo. Mož je precej visoke postave, kostanjevih las, srednje desne roke ima poškodovan in je nosil pred pobeгом belo letno obleko.

— Strela ubila tri kmete. Na polju pri Zenici je včeraj popoldne strela ubila tri kmete, pet jih pa težko ranila. Ubila je Osmara Šariča, Ethena Vehaboviča in Derviša Derviša. Nad Zenico je naenkrat pribrumela nevihta, med katero je silovito grnelo in treskalo. Kmetje so okopavali na polju koruzo, kjer jih je zasačila nevihta.

— Krava vrgla štiri telčke. V vasi Lužnice v kragujevaškem srezu se je te dni otečila krava, kmeta Aleksa Slavkoviča in vrgla je 4 telčke. To je seveda zelo redek dogodek in zato ni čuda, da je vzbudil med ljudstvom veliko zanimanje.

— Samomor kmeta. V Cerju Tužnem blizu Varazdina se je obesil v sredo popoldne premožni kmet Lovro Djura, star 60 let. Ze opetovano si je hotel končati življenje, pa so mu to preprečili. Kaj ga je poglaval v smrt, ni znano. Predno se je obesil, se je pošteno napil. Svojem je večkrat pravil, da njegovo življenje nima nobenega smisla več.

Iz Ljubljane

— Iz Zanimivo predavanje. Dr. J. 20.15 bo predaval v dvorani Trgovske akademije generalni tajnik Zbornice TOI in bivši minister g. Ivan Mohorič o aktualnih gospodarskih vprašanjih. Vsako njegovo predavanje privabi mnogo poslušalcev, zlasti iz gospodarskih krogov, saj je predavatelj znan kot eden naših najodličnejših gospodarskih strokovnjakov. Priprani smo, da bo tudi dr. J. njegovo predavanje zelo dobro obiskano.

— Iz Na ribjem trgu je bilo danes precej blaga, toda kupci se niso mnogo zanimali. Ob koncu meseca se zde ribe gospodinjim neprimerno posniti. Danes je bil med morskih ribami najpogostejši tun, ki so ga prodajali od 32 Din naprej. Na izbiro so bili tudi lepi cipiji po 18 do 28 Din kg. Najcenejše morske ribe so bile grlice, ki so po 12 do 14 Din kg. Sardale so dražje, in sicer po 18 Din. Druge so tudi skuške, ki jih je zadnje čase malo na trgu, po 24 Din. Med rečnih ribami je bilo najpogostejši tun, ki so ga prodajali po 32 Din, dočim so bile žive po 40 Din. Z rečnih ribami trg ni bil posebno dobro založen. Cene so bile nespremenjene.

— Iz Na dneva brez nevihte. Zadnje čase se vrste dan za dnem nevihte. V sredo popoldne je bilo, kakor da se je utrgal oblak in nekatere ulice so bile nekaj časa pod vodo, ker kanali niso mogli odvajati hitro toliko vode. Nevihta pa v sredo ni še dovolj osvežila ozračja, zato včeraj mnogi izletniki niso zaupali vremenu in niso šli na daljše izlete. Marsikomu je pa dež proti večeru pokvaril sicer lep dan. Včeraj so tudi mnogi kopali izrabili toplo vreme. Voda seveda se ni dovolj topla za kopanje, čeprav je zadnje čase že poletna vročina. V mestu niso več privlačne prireditve in zabave v zaprtih prostorih. Predmetilce lepe razstave ženske knjige se upravičeno pričakuje nad slabim obiskom na razstavi, kakor je bila deležna. Mnogo premajhna je bila tudi udeležba v sredo zvečer na predavanju Zlate Firnatke. Prireditelje se priložujejo, da mnogi bojkotirajo lepo razstavo, ki so jo organizirale ženske roke. K temu je pa treba pripomniti, da je nekolično premalo zanimanja za razstavo tudi med ženskami.

— Iz Sokolsko društvo Ljubljana-Siška priredi v nedeljo 30. t. m. društveni izlet na Slango. Izlet bo celodnevni, za člane, naraščaj in deca ter njihove družine. Odhod z vlakom ob 5.30 uri z glavnega kolodvorja do Kresnice. Povratek iz Litije ob 17.05. Hrano za ves dan naj vzame vsak udeleženec s seboj. Prijave se sprejemajo v Sokolskem domu v Šiški.

— Iz Sežija spargljev! Vsak dan sveže domače žilante beluše servira gostilna pri Slepem Janetu.

— Iz Nabori boder v Ljubljani. Od 1. do 15. junija t. l. in sicer v dvorani Mestnega doma. Najprej pridejo na vrsto mladenčji iz Ljubljane, nato pa iz okolice. Kdor izmed prijavljenih se ni hotel pojaviti, naj se takoj prijavlja, da pride pravčasno k naboru. Za izvršitev naborne dolžnosti morajo razen mladenčjih samih skrbeti tudi njihovi starši in službovalci.

— Iz Kadroški rok se odreja pri naboru in to le na podlagi uradnih listin. Niha naj zato ne pozabi prineseti s seboj pričevala, ki ga opravičujejo do skrajanskega roka, sicer bo potrjen na polni rok kadroške službe.

— Iz Dijaški ki bi radi letošnjo jesen nastopili svojo vojaško službo in enapadi pod poveljstvo ljubljanskega vojaškega okrožja.

naj se najkasneje do 20. junija t. l. zglaše pri tem poveljstvu soba 16 v vojašnici vojvode Mišica na Mastrovci cesti.

— Iz V mestni klavirni se bo jutri (sobota) ob 15. prodajalo na prosti stojnici razno meso po znatno znižani ceni.

— Iz Ivan Levjar, ki je vso povojno dobo nosil vso težo repertoarja v operi in drami proslavi svoj jubilej 25 letnega dela v tork 1. junija v opernem gledališču. Igral bo Cyrana, ki ga je že pred leti kreiral z velikim uspehom. Ogromno delo slavljenca zasluži vso pozornost in priznanje. Zato ne dvomimo, da mu bo naše občinstvo izkazalo vso pozornost. Predprodaja vstopnic je vsak dan do proslave pri operni blagajni. Vstopnice se lahko rezervirajo tudi telefonski.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
v Šiški, telefon 33-87

V petek po predavanju, ki se vrši ob pol devetih, zadnjičkrat komedija

Olio VIII

OLIVER & HARDY v glavnih vlogah
Vstopnina na vseh prostorih Din 3.50

V soboto **NOCTURNO**

— Iz Aktualna gospodarska vprašanja je naslov javnemu predavanju, ki ga priredi Zdrženje absolventov Trgovske akademije »Klub trgovskih akademikov« v Ljubljani, dr. J. 20.15 v dvorani Trgovske akademije na Bleiweisovi cesti. Predaval bo širok Jugoslovajski znanstveni odlični gospodarski strokovnjak, generalni tajnik Zbornice TOI in bivši trgovinski minister gospod Ivan Mohorič. Na izredno aktualno in zanimivo predavanje vabimo poleg svojih članov tudi široko javnost. Klub trgovskih akademikov je v Ljubljani.

— Iz Vrsto najlepših slovenskih zborovskih skladb, ki so predvsem namenjene izvedbi v manjših pevskih skupinah, bomo slišali na prihodnjem vokalnem koncertu, ki ga priredi Prelovcv pevski kvintet. Ker se vsi člani kvinteta solistično izražajo, bodo trije izmed njih nastopili tudi kot solisti s spremljevanjem klavirja. Ta koncert bo v petek, 4. junija ob 20. uri v frančiškanski dvorani. Predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

— Iz Poteno mu je odletelo v glavo. V bolnico so dopoldne prepeljali žagarka Vinka Simončiča, stanujočega na Izanjski cesti 160. Simončič je žagal drva v Zarnikovi ulici 19. ko mu je nenadoma spodletelo poleno, ki ga je cirkularna vrgla v glavo. Simončič je omahnil ves okrvavljen, z veliko rano na čelu. Kakor so ugotovili v bolnici, ima tudi pretresene možgane.

— Iz »Nasa skrinja« nam pripravila lepo presenečenje s svojim albumom, ki bo sedaj dostopen, kakor tudi s skupino dečev in Janezov, kateri bodo prišli iz naše skrinje na vselejšeško modno revijo.

— Iz Osrednji odbor društva »Braniborac« bo imel svoj redni občni zbor, 6. junija t. l. ob 10 uri dopoldne v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani: Novi trg, 3-1. Vabljeni so zastopniki narodnoobrambnih društev in tiska ter člani.

— Iz Tatvine. Iz podstrešja na Aleksandrovi cesti je nekdo ukradel vrtarju Francetu Zupanu fotoaparata znamke »Kodak«, zlat poročni prstan, zlati moško verigico in nekaj gotovine. Zupan je oškodovan za približno 1000 din.— Iz cerkve Srca Jezusovega je odnesla nek ženska šivilja Marija Huhodovič zavoj s črno žensko obleko, v kateri so bila črta. Zasedovanje tatvice je ostalo brezuspešno. Izpred Podobnjakovega gostilna Pod Ježami je nek pobalil odpeljal v sredo Antonu Krošlju 400 din vredno kolo znamke »Eaka« s tov. št. 59425.— Ukradeno je bilo tudi črno pleksano kolo znamke »Record« Albina Bukovec, in sicer z dvorističarske zadruge v Hrenovi ulici. Bukovecovo kolo je vredno 600 din.

Iz Celja

— Obrtna razstava v Celju. Generalna direkcija drž. železnice je dovolila polovično voznino na železnicih vsem obiskovalcem obrtne razstave v Celju, ki bo od 1. do 15. avgusta. Vsak obiskovalec razstave kupi na odhodni postaji celo karto in legitimacijo K-13, ki mu jo razstavni urad v Celju zigosva v potrdilo, da je obiskal razstavo. Z žigom opremljena karta in legitimacija velja za brezplačen povratek. Polovična voznina velja za odhod od 30. julija do vstetega 15. avgusta, za povratek pa od 1. avgusta do vstetega 17. avgusta.

— Regulacija Savinje pri Orli vasi. V tork 8. junija bo v prostorih tehničnega razdelka sreskega načelstva v Celju javna licitacija za dobavo 800 kubnih metrov kamna lomljenca za vso 56.800 Din za regulacijska dela na Savinji pri Orli vasi. Pogoji so na vpogled pri tehničnem razdelku sreskega načelstva.

— Kolesarska dirka na progi Celje—Soštanj (34 km), ki jo je priredil Klub slovenskih kolesarjev v Celju preteklo nedeljo, je zelo lepo uspela. Startalo je 10 dirkačev, ki so vsi v razmeroma dobrem času prispeli na cilj. Rezultati so sledeči: 1.

Franc Kajtner 1 ura 2 sekunde; 2. Ivan Kramar 1 ura 3 sekunde; 3. Edo Polak 1 ura 4 sekunde; 4. Josip Teržan; 5. Oton Jernež; 6. Mirko Fabjan.

— Prvi lahkoatletski miting bo priredil SK Celje v nedeljo 30. t. m. s pričetkom ob 9. dopoldne na celjski Glaziji. Tekmovanje bo v seniorskih in juniorskih disciplinah.

Iz Trbovelj

— Težka nesreča rudarjevega sina: V sredo popoldne so se igrali v rudarski koloniji Njiva ob Trboveljski rudarski otroci. Eden izmed njih je bil posebno pogumen in je splezal na visoko drevo, kamor je vabil tudi druge. Drugi so mu odsvetovali, da naj ne gre v nevarnost. Pa se mladi Grebenec sinko ni zmenil za svarila svojih tovarišev in ko je stopil na neko sibeško vejo, se je le-ta zlomila, da je zdrknil globoko na tla, kjer je obležal z v zapustju zlomljenima rokama in najbrže tudi z drugimi poškodbami. Prenesli so ga takoj v tukajšnje bolnico, kjer so mu zdravniki nudili pomoč. Kakor pomljuje mo nesrečni sin in njegove starše, tako naj bo ta žalostni primer v svarilo vse mladine, da se ne podaja v take in slične nevarnosti, ki lahko postanejo usodne za vse življenje.

— Umrl je včeraj popoldne znani narodni gospodar in gostilničar g. Franc Sušnik. Pokojnik se je rodil pri Sv. Marku, pred 30 leti pa je prišel v Trbovlje, kjer si je na razpotju pri Bevkem ustvaril lepo domačijo in gostilno, ki je bila zlasti pred vojno znana vsem zavednim Slovincem. Svoja dva sinova in hčerki je vzgojil v narodnem duhu, pa tudi sam je razpiral narodna društva. Umrl je v starosti 72 let. Ohranimo mu blag spomin, svojcem našo iskreno sožalje.

— Bolgarski večer, ki bi se imel vršiti v soboto zvečer, je radi nepredvidenih zaprek preložen na nedolčen čas.

Iz Maribora

— Zrtev materinstva. V mariborski porodnišnici je preminula kot žrtev materinstva mlada profesorica Vera Novakova. Njena smrt je izjavela v Mariboru splošno sožalje. Njeno truplo bodo prepeljali v Ljubljano, kjer bo tudi pogreb.

— Razprava proti poborskim morilecem. Pred okrožnim sodiščem se je danes pričela razprava proti poborskim morilecem Francu Belaku, Ivanu Kolerju in Karlu Sternu, ki so 8. julija lani umorili in oropali finančnega preglednika Ivana Straniška v Mejni ulici. Za razpravo vlada veliko zanimanje in se vrši v lviški porotni dvorani. Senatu predseduje sos. dr. Tombak, obtožnico pa zastopa dr. tožilec dr. Sever. Po predstavi obtožnice se je pričelo zasliševanje obtožencev, ki vale krivdo drug na drugega. Razprava bo trajala več dan.

Iz Kamnika

— Pevsko društvo »Sila« priredi v nedeljo 30. t. m. ob 16. uri v Društvenem domu v Mengšu koncert. Društvo je poklonilo celoten dobiček vojnim invalidom kamniškega okraja, ki ga bodo deležni po kamniškem odboru vsi siromašni člani v primeru nezgod smrti itd. Upamo, da bo občinstvo razumelo to dobrodelno akcijo in bo koncert v velikem številu obiskalo ter s tem podprlo siromašne žrtve svetovne vojne.

Žene proslavljajo deklaracijo

Ljubljana, 28. maja
Banovinska ženska zveza priredi jutri v soboto 29. maja ob pol 7. zvečer v dvorani Delavske zbornice

obletnico majniške deklaracije. Zene so izdale letak v katerem pozivajo na proslavo velikega dogodka, ko nas je združilo skupno trpljenje in hrapenost po svobodi, ko se je umaknila mržnja složnost, v hrbti za skupne cilje vsega naroda. Letak končuje z besedami:

Naj zopet združijo deklaracijski ideali enakosti in svobode vse, ki so dobre volje!

Smrtonosen karambol

Maribor, 28. maja.
Včeraj se je pripetila na cesti Pala—Maribor smrtna nesreča. Monter falske elektrarne, 42-letni Herman Hostnikar je hotel obiskati svojega brata v Kamnici. Odpeljal se je s svojim kolesom, na katerega je posadil tudi svojo 12letno hčerko, proti Mariboru. Blizu kilometrskega kamna 9.650 je privozil za njim osebnim avtomobil, ki ga je upravljal falski grof Zabeo. Hotel je očitno kolesarja prehiteti. Pri tem pa je zadel vanj in ga podrl v cestni jarek. Hostnikar je zadobil tako hude poškodbe, da je bil na mestu mrtve, njegovo hčerko pa so smrtno nevarno poškodovano prepeljali v mariborsko bolnico, kjer pa se še ni zavedla in je njeno stanje skrajno resno.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekllici, izjave beseda Din 1.— davek posebej

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

MNOGO CENEJE

in boljše si: nabavilo vse vrste oblek in perila pri
P R E S K E R J U.
Sv. Petra cesta 14

KLISEJE

ENO
VEČERAVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

ABONENTE

na dobro domačo hrano epajment po zmerni ceni. Stari trg št. 28-III nadstr. levo. 716 zmerne.

DOMAČO HRANO

dobro, nudim tik opere. Istotam oddam dobro gospodini. Naslov v upravi »Sl. Narod«. 1469

PRODAM

B. RANGUS

zlatar, KRANJ

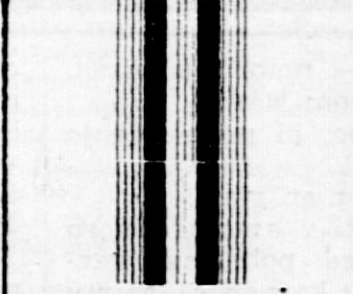
Ure & zlatnina.
Zahtevajte cenik.

OGRESKA SALAMA

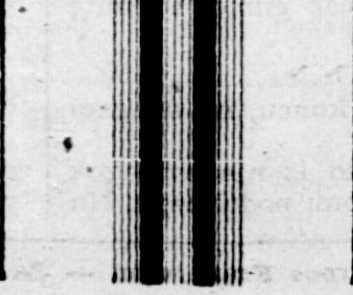
najcenejše pri: Černe Oskar, Sv. Petra cesta 35

SVETJE ČESNJE

la. kg po 4 in 5 Din. Franko kolodvor pošlila po 50 kg v košaricah G. DRECHSLER, Tuzla. 1463

Z nobenim drugim reklamnim sredstvom ne morete doseči enakega učinka, kakor s časopisnim oglaševanjem. Čigar delokrog je neomejen. Časopis pride v vsako hišo in govori dnevno desetstotico štataljev. Redno oglašanje v velikem dnevniku je najuspešnejša investicija, ki prinese korist trgovcu in kupcu.

Feliks Urbanc

veletrgovec in posestnik,

katerega spremijo k večnemu počitku danes, 28. maja 1937, ob 18. uri izpred hiše žalosti k Sv. Križu.

Blagopokojnika bodo ohranili v trajnem in častnem spominu.

Rusiji zvezana s severnim tečajem

Sovjetska znanstvena ekspedicija na ledeni gori — Prof. Šmidt o nalogah stanice na severnem tečaju

V soboto je svet presenetila vest o presenetljivem uspehu ruskih letalcev, o njihovem poletu na severni tečaj. Poročali smo že kratko, da so se pogumni ruski letalci naselili na veliki ledeni gori in v soboto zvečer so že poslali v svet prvo vremensko poročilo. Vodja ekspedicije prof. Šmidt je sporočil po radiu, da so že po-

stavili pet šotorov in antenske droge ter uredili radijske postaje, da bodo redno oddajali za meteorologijo izredno važna vremenska poročila. Sporočil je tudi, da je na severnem tečaju razmeroma toplo in da stalno sije sonce.

Nova radijska postaja je uvrščena v seznam sovjetskih polarnih stanic kot Severni tečaj, stanica št. 56. Njen signal je Upol, kar je skrajšano Unions polus. Prof. Šmidt je prošil v imenu ekspedicije, da bi se smela nova stanica imenovati po Stalinu. Ekspedicija se je na ledeni gori že udomačila. Šotori so zelo dobri, člani ekspedicije imajo volneno perilo, obleke iz kožuhovine in po ebno dobre spalne vreče iz najboljših ovčje volne tako, da se jim mraz ni treba bati. Takoj so si uredili tudi kuhinjo. Letalo jim je že pripeljalo petrolejske pečice in 60 gumijastih vreč, v vsaki 48 litrov petroleja. Jedilni list je že zdaj postal. Namestu teških konzerv je pripeljala ekspedicija s seboj najboljšo ekstrakto. Na razpolago imajo blizu 50 vrst jedi in zdaj si kuhajo tudi že toplo hrano. Na jedilnem listu imajo tudi kuro v prasku. Za eno kuro v prasku so morali zaklati 15 do 20 kur, kar je najboljši dokaz, kako redilna je ta jed.

V Moskvi in po vsej Rusiji je zavladalo silno navdušenje nad upehom Šmidtove ekspedicije. Tako rado tih trenutkov Rusija se ni preživljala od rešitve brodolomcev s Čeljuskinca. Posebno je zaslovel po vsem svetu zopet ruski letalec Vodopjanov. Polarna stanica št. 56 je v živahni zvezi s celino preko radijskega vozla na Dicksonovem otoku. 13 članov broječa posadka prvega letala, ki ga je pilotiral Vodopjanov in ki se je spustilo blizu severnega tečaja na ledeno goro, je potrdilo, da je sprejela pozdravne brzjavke vlade in komunistične stranke. Odgovorila je takoj, da že postavlja šotore in opremo gumijaste hišice na ledeni gori debeli 6 metrov. Morski tok zanaša posadko proti zapadu s hitrostjo pol milje na uro. Druga letala so morala ostati na Rudolfovem otoku, dokler jih ne pozove vodja ekspedicije prof. Šmidt. Njegov namestnik Sevelov je izjavil, da je zelo verjetno, da bodo morali preleteti vsa pot do severnega tečaja nad obliki. Če bi se vreme poslabšalo, ko pride na severni tečaj, bodo poskusi prikladen kraj, da se spuste na led in stopijo v stik s prof. Šmidtom. Vsa štiri letala se zbera na kraju, ki bo najprikladnejši za ustanovitve polarne stanice. Skupno bodo pomagali Papaninu urediti stanico, potem se pa vrnejo na Rudolfov otok.

Prof. Šmidt o nalogah ekspedicije

Prof. Šmidt je izjavil o nalogah polarne stanice Upol: Prejšnje ekspedicije, presenetljive po svojem pogumu, niso in tudi niso mogle prinesiti pomembnejšega znanstvenega gradiva. Čeprav je bil severni tečaj dosežen, je ostal srednji polarni bazen neraziskan. Takrat niti poskusili niso

praktično izkoristiti rezultatov znanstvenega raziskovanja oblasti okrog severnega tečaja. Sovjetska polarna raziskavanja imajo slavno zgodovino in svoj poseben pečat. Vsega kompleksa arktičnih problemov smo se lotili z vidika enotne teorije in prakse, pri kateri gresta znanstveno raziskavanje in praktično izkoriščanje roko v roki. Drugo naše načelo je ne drobiti znanstvenih opazovanj na kratkih ekspedicijah, temveč delati dan za dnem, nepretrgoma in vsestransko.

Zato smo prepregli otoke in obale sovjetskega dela Severnega ledenega oceana z mrežo polarnih stanic, ki neprazno opazujejo vreme, stanje ledu, kemijo in fiziko morja in podobno. Polarne stanice so nam dale trdno podlago za plovbo po Ledenem oceanu. Samo tako smo se lahko lotili proučevanja severnega tečaja. Ne upali bi si prodreti na severni tečaj, če bi ne vedeli, da je treba organizirati v njegovi oblasti zelo temeljita znanstvena opazovanja, koristna in potrebna za našo državo. Zato ustanovljamo v centralnem polarnem bazenu stalen znanstveni observatorij z dovolj močno oddajno postajo.

Po Nansenu, Pearyu, Amundsen in drugih polarnih raziskovalcih smo vedeli, da okrog severnega tečaja ni suhe zemlje, temveč z ledom pokrito morje. Dalje smo vedeli, da je tam zima, to je pa približno vse. Zvedeti pa hočemo zelo mnogo. Poznati hočemo dobro vremenske prilike okrog tečaja, njihovo kolebanje, njihovo sezono. Poznati hočemo ne samo toploto, temveč v prvi vrsti zračni pritisk in njegove spremembe. S sondirnimi baloni hočemo raziskati razne atmosferske pojave ne samo nad površino zemlje, temveč v vseh plasteh atmosfere. Sistematična opazovanja vremenskih elementov so zanimiva ne samo teoretično, temveč tudi praktično. Znano je, da premikanje hladnih zračnih plasti, ki jih je polna atmosfera nad polarnim bazenom, najbistveneje vpliva na evropsko in azijsko podnebje. Zaenkrat lovimo podatke o vremenu samo na mejah severa, v naših polarnih stanicah, ne vemo pa ničesar o tem, kaj se godi v centralnem polarnem bazenu. Naše teoretične predstave o tako zvanem pokrovu mrzlega zraka bodo overovljene in točno ugotovljene šele po delu naših stanic pri tečaju.

Drugo polje opazovanja se tiče paroplovbe. Po plovbi »Framax« vemo, da se premika led od vzhoda proti zapadu. Zelo malo pa vemo o podrobnostih tega premikanja in zlasti o tem, kako se premika led okrog tečaja samega. Razen redkih nepopolnih podatkov ne vemo tudi nič o globinah v slednjem delu Ledenega oceana. Za nas je zelo važno proučiti premikanje nižjih in srednjih plasti vode, ugotoviti, kje nastanejo, ali v vzhodnem delu Ledenega oceana ali pa v Tihem oceanu. S kemično analizo in fizikalnim opazovanjem bomo lahko pojasnili procese v vodnih plasteh. Bološko delo nam pove, kako daleč se je v teh visokih zemeljskih višinah ohranilo življenje. Opazovanje morja in ledu bo obogatilo naše znanje o kroženju ledu v Ledenem oceanu. To je v zvezi s problemu plovbe po veliki arktični manistrali. Poznavajoč pogoje v središču oceana bomo lahko našli zakone, po katerih se premika led ob obali.

Veliko zanimanje vzbuja tudi redno opazovanje zemeljskega magnetizma. Še ničesar ne vemo o smeri in sili magnetizma okrog tečaja. Piloti, ki bodo letali v bodoče preko tečaja, dobe nujno potrebne popravke h kompasnim podatkom. Brez poznavanja magnetičnih diferenc v tej oblasti kompas ne samo ne pomaga orijentirati se, temveč lahko požeje človeka v nesrečo. Znanstvena stanica v polarnem bazenu bo pomagala izpolniti nemalo geofizikalnih nalog, tako teoretičnih kakor praktičnih. Med drugimi bomo lahko ugotovili, kako se širi radijski valovi.

Samo teh nalog je bilo dovolj, da se po vsem utemelji napor truda in denarja, ki ga je dala naša država, da prodremo do severnega tečaja. Poleg tega je pa še ena važna naloga: s tem, da ustanovimo stanico v bližini tečaja, storimo velik korak naprej k zagotovitvi varnega letanja v polarnih krajih.

Silen snežni metež

Iz Moskve poročajo, da je divjal zadnje dni nad severnim tečajem silen snežni metež, ki je za nekaj časa prekinil znanstvena opazovanja ekspedicije prof. Šmidt. Na ledeni gori pri severnem tečaju. Snežni metež je tudi onemogočil točno do-

ločiti lego. Slednja je ekspedicija ugotovila, da je prišla s kraja, kjer se je spustila na led, na 58,7 stopinjo zapadne dolžine in 89,87 stopinjo severne širine. Ledena gora, na kateri se je ekspedicija naselila, se premika s hitrostjo ene milje proti zapadu. Neugodno vreme je zadržalo tudi druga tri letala, ki so čakala na Rudolfov otok pod poveljstvom Sevelova. Cim popolnijo zaloge štirčlanke posadke, ki hoče ostati na ledeni gori leto dni, in čim bo urejena stanica, se drugi člani ekspedicije vrnejo.

Še tri letala na ledeni gori

V torek so startala še tri letala Šmidtove ekspedicije z letalske baze na Rudolfovem otoku, da poneso prvi skupini na ledeni gori zaloge živil, opremo za šotore, pogonske snovi, zdravila in znanstvene aparate. Vreme se je bilo zboljšalo in tako je prof. Šmidt po radiu narečil, naj letala startajo. Vodil jih je pilot Molokov na težkem štirimotornem letalu N-171. Letala so startala v torek ob 23.15. Prvi se je spustil na ledeno goro pri severnem tečaju Molokov v sredo jutraj ob 6.30. Drugi je prispel pilot Aleksejev, tretje letalo je pilotiral pilot Mazuruk. Molokov je eden izmed veteranov polarnega letalstva. Aleksejev se odlikuje kot najboljši poznavalec poletov nad ledom. Tudi Mazuruk se je že opetovano odlikoval s poletni na daljnem severu.

Z ledene gore na severnem tečaju poročajo, da se je začelo v taborišču normalno življenje, da so vsi člani ekspedicije zdravi in dobre volje. Skupina članov ekspedicije je na smučeh že prečkala kolicno taborišča in ugotovila, kako je z ledom. Ledeni gori žene naprej veter. Znanstveno delo tih nekoliko samo zato, ker ne prestando mede tako, da se le malo vidi.

Kupujte domače blago!

Čudna tekma

Pokojni milijarder John Rockefeller je določil med drugim tudi posebno nagrado v znesku 70.000 dolarjev v znanstvene svrhe. To nagrado dobi tisti, ki živi skozi 12 let v največjem samozatajevanju in doprinese največje osebe žrtve. Za nagrado se je potegovalo prvotno 432 tekmovalcev, zdaj so pa ostali samo še trije. 79 tekmovalcev je umrlo, drugi so se pa tekmi prostovoljno odpovedali.

Prvi je Morris Walten iz Liverpoola, ki se hrani že sedem let samo s tabletami in vodo. Mesa, kruha in sočivja se pa ta čas niti dotaknil ni. Nekateri zdravniki pa menijo, da ne bo vzdržal do konca, kajti manjka mu še dve leti posta. Njegov žeklec je že zdaj tako skrčen, da bi težko sprejemal normalno hrano. Drugi kandidat te čudne tekme je Jack Richard iz Winnipeg iz Kanade, ki že sedem let spi stoječ v zazidani omari. Tretji je pa Američan Francis Fielding iz Minnesote, ki spi na mizi in vsako noč menja bivališče. V sedmih letih je prehodil že 120.000 km. Ti zanimivi poskusi naj bi baje služili interesom znanosti.

Prave klepetulje so moški

Angleški ministrski predsednik Stanley Baldwin je dejal nekoč: »Ženske ne govorijo. Ta izrek je popolno nasprotje splošno razširjenega naziranja, da ne smemo ženskam zaupati nobene tajne, ker baje ne znajo molčati. Baldwin je pa svoje naziranje tudi pojasnil. Baje ni nikoli doživel, da bi bila ženska izdala politično tajno, čeprav bi jo bila lahko. Tudi na ženskem kongresu v Ameriki se je to naziranje vneto zagovarjalo, češ, da znajo ženske mnogo

bolje molčati od moških. Neka političarka je pripovedovala, da je bila večkrat na zaupnih sestankih in vendar so že drugi dan listi obširno pisali o vsem, kar se je obravnavalo na njih. Tega ni mogla izdati ženska, kajti ona sama je bila edina ženska na sestankih.

Tudi v gledališkem in filmskem zakulisju, kjer imajo ženske odlično besedo, znajo molčati bolje od moških. Znana ameriška filmska igralka je igrala nekoč vlogo kraljice Viktorije v maski, ki je vzbudila občudovanje v vsej Ameriki. Odločno je pa odklanjala vsako pojasnilo javnosti o tem, v čem je bil njen pravi čar in prepričevalnost njene maske, čeprav bi bila rada vedela to tudi prezidentova soproga Rooseveltova. In vendar je bila ta tajna končno izdana — izdal jo je moški.

Kdor živi v ožjem stiku z ženskami v poklicih, ve dobro, da čuvajo svoje uradne tajne prav tako dobro, kakor moški, o katerih se govori, da so povsem nedostopni. Predsodek, da ženske ne znajo molčati, je zelo star. V starih časih je služil moškim za to, da so zapirali ženskam vrata v nekatere poklice. Čim bolj pa prodirajo ženske v javno življenje, tja, kjer so gospodarili prej samo moški, tem bolj se kaže, da niso take klepetulje, kakor trdijo in so trdili moški. Tudi ženske znajo molčati, če je treba.

ZRTEV UMETNOSTI

Operna pevka je uspravala navadno svojega sinčka z uspravkami. Nekoč je bil pa deček zelo utrujen in vprašal je:

— Mamica, ali smem danes takoj zaspati ali pa boš zopet pela?

V RESTAVRACIJI

Gospod plačilni, v moji juhi plava mrtva muha.

— Bežite no, gospod doktor, nikar se ne norčujte iz mene, — odgovori plačilni smeje. — Mrtva muha vendar ne more plavati.

Mestni pogrebni zavod.
Občina Ljubljana.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš nad vse
ljubljeni soprog, oče, ded in praded, gospod

Feliks Urbanc

VELETRGOVEC IN POSESTNIK

danes 27. maja v svojem 87. letu po kratki bolezni
za vedno zatisnil svoje trudne oči.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek 28.
maja ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti, Sv. Petra c. 1,
na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša za pokojnega se bo darovala v ponedeljek
31. t. m. ob 10. uri dopoldne v župni cerkvi
Marijinega Oznanjenja.

LJUBLJANA, dne 27. maja 1937.

Fani Urbanc, roj. Krisper,

soproga,

Franc in Josip Urbanc, Mici Perdan, roj. Urbanc,

sinova,

hči,

Almy Urbanc, roj. Souvan, Ena Kosler, roj. Urbanc,

sinah,

vnukinja,

Luita Urbanc, roj. Staré,

sinah,

Oskar Kosler,

soprog vnukinje,

Hubert in Renée Kosler,

pravnuka.

Paul Hilski:

Molčeci maščevalec

Roman

Ni pa mogel nadaljevati, kajti v naslednjem hipu so se za princem naglo odprla vrata in vstopili so trije mošje. Bil je Dick Holburn z dvema svojima detektivoma.

— Oprostite, toda tajnik Simpson mi je telefoniral in me prosil, naj pridem...

Vprašujoče se je oziral zdaj na enega, zdaj na drugega.

Odgovoril mu ni princ, temveč »Molčeci maščevalec«.

— Res je — prosil sem Simpsona, naj telefonira po gospode. Prihajate baš pravočasno, da boste lahko slišali, kako je bilo z umorom v avtomobilu...

»Molčeci maščevalec« je pokazal skoraj s porogljivo kretnjo na prince, rekoč:

— Tu stoji morilec!

Prvi hip so bili vsi kakor okameneli od presenečenja. Princ Le Jing se je sključil, kakor bi hotel skočiti na »Molčecga maščevalec«, toda navidez se je zopet pomiril. »Molčeci maščevalec« je pa nadaljeval, kakor bi hotel dati svojim besedam poseben poudarek:

50

— Princ Le Jing je morilec — umoril je moža, ki ga je poznal London pod imenom Harris.

Če bi bila padla bomba v sobo, bi presenečenje navzočih ne moglo biti večje.

— Harris? — so vzkliknili vsi v en glas.

— Saj ne gre za Harris, kajti v avtomobilu so našli umorjenega Sammy Wimblea, pobeglega kaznenca. Milijonar Harris in pobegli kaznenec Sammy Wimbly je ena in ista oseba.

Napetost je dosegla višek. Može so stali in se spogledovali, kakor da bi mislili, da se jim vse to sanja.

— Saj vendar v avtomobilu nismo našli Harris...

— In s Harrisom sem pozneje govoril...

— Bill je skoraj mislil, da se je »Molčecemu maščevalecu« zmešalo.

— Počakajte malo, gospodje, takoj boste vse razumeli.

— Advokat Morran — v temle predalčku zadaj je skrit kotic. Pritisnite na gumb zgoraj v levem kotu...

Bill je moral napeti vse sile, da se je mogel premagovati. Bil je tako presenečen, da se mu je kar v obeh temnili. Mehanično je pritisnil na gumb.

— No, tam najdete recimo košček gume. Vzemite ga iz predalčka.

Bill je storil tako.

— Dobro. Primitte ga na enem koncu, na drugem se ga pa ne dotikajte.

Ko je Bill storil tako, je padlo iz njegovih rok nekaj praznemu gumijastemu balonu podobnega. Na

eni strani je bila odprtina. Bila je zelo tenka, skoraj prozorna guma in na nji so se poznale nekakšne črte in lasje.

— Dobro, raztegnite previdno odprtino in poskusite si nataktni gumo na glavo, — je dejal »Molčeci maščevalec«.

Bill je storil tako in vsi so ga v napetem pričakovanju gledali. Ko si je potegnil tako meh čez glavo, ga je poklical »Molčeci maščevalec« k sebi. Z eno roko je držal Japonca na mestu, z drugo je pa jel pritiskati tenko gumo na Billov obraz. Bill je čutil, kako se mu prilepja na kožo in postaja skoraj njen sestavni del. Prilepila se mu je na trepalnice, na usta, na vrat in na grlo in Bill je opazil, da sta v njej dve odprtini kakor za oči.

— Če se napravi to zelo skrbno, je učinek presenetljiv, gospoda. Tako skrbno pa tega ne morem sedaj napraviti. Le pogledajte...

Vsi so ostrmeli. Bill se je pogledal v zrcalo in takoj je razumel, zakaj so vsi presenečeno vzkliknili:

— Harris!

Prav so dejali, to je bil Harrisov obraz, narejen do najmanjših podrobnosti. Gume so se držali celo redki lasje kakor Harrisove glave.

»Molčeci maščevalec« se je tiho, posmehljivo nasmešnil.

— Da, to je edinstven izum. Napraviti se da toliko gumastih mask raznih tipov, kolikor je gume na svetu. S posebno klejevino je izumitelj dosegel, da

se zelo tenka guma prime tudi najmanjših gub na obrazu in vendar napravi čisto drugačno obličje, nego ga ima dotičen človek sam. Ta izum je kupil Harris ali kakor se je takrat imenoval Sammy Wimbly, potem je pa umoril izumitelja, da bi se nihče drugi ne mogel polastiti izuma. Tako se mu je posrečilo, da je ostal več let tu v Londonu nepoznan. Maska sega do ovratnika in tako zakriva obraz, ne da bi kdo to opazil. Odložilo jo, advokat Morran, saj ste gotovo že vsi lahko spoznali, kako lahko je bilo Harrisu skrivati se. Gotovo je vam zdaj tudi jasno, da je lahko Harris nastopal v Limehousu, čeprav je bil že mrtev — zadostovalo je princu Le Jing u nataktni si to masko. Njegova Visokost je to storila, da bi se polastila svežnja...

»Molčeci maščevalec« je stal nekaj časa mirno, kakor da se naslaja nad svojim zamiselnim glasom, potem se je pa obrnil k Japoncu, rekoč:

— Upam, da si spoznal, da je bitka izgubljena, Jing Menda ne boš več ugovarjal ali pripovedoval kaj o umoru samem.

Predno ga je mogel kdo zadržati in predno je sploh kdo kaj opazil, je dvignil Japonec roko k ustom in nekaj pozl. Potem se je pa vsem prijazno nasmešnil, rekoč:

— Izgubil sem bitko, priznam. Proti usodi se borimo zaman in rad bom tudi pomagal pojasniti zanimiv umor.

Okrog ust mu je zopet zaigral prejšnji sladk nasmeš.